

REFORMA AUTORSKÉHO PRÁVA

Shrnutí základních informací

Účelem autorského práva je zajistit spravedlivou odměnu autorům tím, že jim zajišťuje výlučné právo rozhodovat o rozmnožování, rozšiřování či monetizaci jejich děl. K využití děl chráněných autorským právem je proto potřeba s autory vyjednat licence.

Současná evropská právní úprava autorského práva pochází z roku 2001, tedy doby, kdy internet používala pouhá pětina Evropanů a kdy neexistovaly platformy jako Google, Facebook či YouTube. Internetová revoluce posledních dvaceti let zásadním způsobem změnila, jakým způsobem se díla chráněná autorským právem vytvářejí a distribuují. V září 2016 proto Evropská komise zveřejnila návrh aktualizace autorského práva.

O podobu směrnice se vede intenzivní kampaň, kde proti sobě stojí internetové platformy (z velkých Facebook, Google, YouTube) a spotřebitelské organizace na jedné straně a umělci a autoři na straně druhé. Spotřebitelské organizace se obávají o zachování svobody sdílet a vyhledávat na internetu informace. Internetové platformy brojí o zachování svého business modelu a dosavadní praxe, kdy za obsah nahraný uživateli neodpovídají. Umělci a autoři poukazují na to, že internetové platformy profitují na jejich dílech, zatímco oni strádají, a chtějí platformy donutit platit.

Obsah směrnice a pozice zájmových skupin jsou následující:

Harmonizace výjimek z autorského práva (čl. 3 – 5)

Výjimky z autorského práva určují specifické podmínky, při kterých se autorské právo (tedy souhlas autorů kužití jejich díla) nepožaduje. V různých státech EU existují různé výjimky z autorského práva. Návrh směrnice nově definuje tři případy, ve kterých členské státy EU musí povinně zajistit výjimky z autorského práva. Jedná se o **vytěžování textu a dat (text and data mining)**¹ výzkumnými organizacemi, **ilustrační využití děl pro výuku v prostorách škol a kopírování děl institucemi kulturního dědictví za účelem jejich zachování.**²

¹ Kopírování velkého množství textů a dat pro účely kvantitativní analýzy

² Výjimku pro přístup k dílům pro zrakově postižené osoby garantuje jiný, již schválený dokument, Marrakéšská dohoda

Rozhoduj o Evropě

Staň se na den tvůrcem evropské politiky

Pozice zájmových skupin

- **Vydavatelé knih:** Obávají se, že po zavedení výjimky pro účely výuky spadnou jejich příjmy
- **Online platformy, výzkumné organizace, spotřebitelské organizace:** Výjimka pro vytěžování textu a dat je příliš úzce vymezená, protože ji mohou využívat pouze výzkumné organizace. Pro uchování konkurenceschopnosti evropských firem by se měla vztahovat i na soukromý sektor. Úzké vymezení výjimky navíc ohrožuje realizaci společných projektů univerzit a soukromého sektoru
- **Spotřebitelské organizace:** Komise by měla zavést také povinnou výjimku panoramatu³

Autorské právo pro vydavatele periodických publikací (čl. 7)

Směrnice navrhuje zavést nové právo pro vydavatele novin. I oni by nově dostali možnost povolit či zakázat reprodukci či distribuci článků, které vyšly v jejich publikaci. V současné době k nim mají autorské právo pouze autoři článků.

Pozice zájmových skupin:

- **Vydavatelé novin:** Vydavatelství přicházejí o peníze, což má negativní dopad na kvalitu zpravodajství a vede k rozmachu nekvalitních a falešných zpráv. Většina příjmů z digitální reklamy na internetu plyne Facebooku a Googlu, které články kopírují nebo na ně odkazují, ale nic za ně vydavatelům neplatí. Zavedení nového autorského práva by vydavatelům umožnilo vyjednat u platforem lepší odměny.
- **Online platformy, spotřebitelské organizace:** Autorské právo pro vydavatele novinám nepomůže, jako se to stalo po zavedení podobného práva v Německu a Španělsku. Doporučují jiná opatření na ochranu novin (např. pomocí daňové politiky). Poukazují také na to, že potenciální neschopnost či neochota platforem a vydavatelů vyjednat licence omezí pluralitu médií na internetu.

³ Povoluje natáčení, fotografování či jiné zachycování uměleckých děl, které jsou ve veřejném prostoru (např. architektura, sochy, instalace), a následné publikování těchto fotografií či videa

EUROCENTRA

europa
direct
Česká republika

Evropská
komise
Zastoupení v České republice

Konrad
Adenauer
Stiftung

EUTIS

CEP
CENTRUM
PRE EUROPSKU
POLITIKU

STRUKTUROVANÝ
DIALOG S MLÁDEŽÍ
NAKOUSNI, ŘEŠ, JEDNEJ!

Rozhoduj o Evropě

Staň se na den tvůrcem evropské politiky

Využití chráněného obsahu na platformách, které schraňují a zpřístupňují velké množství obsahu nahraného uživateli (čl. 9):

Podle návrhu směrnice mají platformy jako např. YouTube zajistit fungování licenčních dohod s autory děl, která zpřístupňují, a odstraňovat díla porušující autorská práva.

Pozice zájmových skupin:

- **Autoři, umělci:** Uživatelé konzumují více uměleckého obsahu než kdykoli v minulosti, ale umělci za to nedostávají patřičnou odměnu. Chráněný obsah, z velké části nahrávaný uživateli internetu, totiž není rozpoznán ani licencován. Velké platformy jako YouTube profitují na dílech umělců, ale neplatí jim. Umělci přicházejí o peníze a nemohou investovat do další tvorby.
- **Online platformy, spotřebitelské organizace:** K odstranění nelicencovaných děl by bylo v praxi potřeba monitorovat veškerý obsah, který uživatelé na platformy nahrají. Technologie na rozpoznávání obsahu jsou pro mnohé platformy příliš drahé, předběžné monitorování obsahu internetu jde navíc proti stávající evropskému právu. Z návrhu směrnice není ani jasné, kterých platform "schraňujících velké množství obsahu" se týká.

EUROCENTRA

EUTIS

STRUKTUROVANÝ
DIALOG S MLÁDEŽÍ
NAKOUSNI, ŘEŠ, JEDNEJ!